

ประวัติของทิวเงินและความเป็นมาของการอวัล

ทิวเงินนั้นเกิดจากความคิดของพ่อค้าระหว่างประเทศ เพื่อโอนหนี้การค้าอัน
ของชำระ ณ ท้องถิ่นหนึ่งไปยังอีกท้องถิ่นหนึ่งโดยไม่ต้องส่งเงินสดไป เมื่อพ่อค้าซื้อของ
หรือนำของไปขาย ณ ต่างประเทศ แทนที่จะนำเงินสดไปชำระหรือนำเงินสดกลับ ผู้ซื้อของ
ที่นำไปขายในต่างประเทศก็ทำคำสั่งให้ลูกหนี้ของตนในประเทศของผู้ขาย จ่ายเงินให้แก่
ชาย หรือผู้นำของไปขายในต่างประเทศรับคำสั่งของผู้ซื้อในประเทศของผู้ซื้อ ส่งให้ลูกหนี้
ของผู้ซื้อ ซึ่งมีอยู่ในประเทศของผู้ขายจ่ายเงินชำระหนี้ให้

ที่กล่าวแล้วเป็นความคิดที่เริ่มขึ้นจากพวกยิวในคริสต์ศตวรรษที่ 12 ในภาคพื้น
ยุโรป วิธีการนี้ได้นำไปใช้แพร่หลายออกไปยังประเทศฝรั่งเศส และข้ามไปประเทศอังกฤษ
เมื่อปฏิบัติกันจนเป็นที่นิยมแล้ว กฎหมายก็ต้องรับรู้และบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรขึ้น ประเทศ
ฝรั่งเศสได้เริ่มมีบทกฎหมายในเรื่องนี้ตั้งแต่ ค.ศ. 1673 ซึ่งต่อมาได้ประมวลลงไว้ใน
ประมวลกฎหมายพาณิชย์ แต่เมื่อบัญญัติเป็นตำบมหั้นแล้ว ก็มีผลให้วิวัฒนาการแห่งทิวเงินหยุด
หรือดำเนินช้าลง จะมีการเปลี่ยนแปลงไปก็ในส่วนรายละเอียด จึงยังคงเป็นวิธีการที่หนัก
ไปทางการค้า (Mercantile theory) เป็นใหญ่

ประเทศเยอรมันก็มีกฎหมายในเรื่องนี้ตั้งแต่ ค.ศ. 1849 ซึ่งประเทศส่วนมาก
ในภาคพื้นยุโรปก็ถือเป็นหลักในการบัญญัติกฎหมายทิวเงินของตนขึ้น ส่วนในประเทศอังกฤษ
ศาลได้ยอมรับวิธีการของทิวเงิน และในที่สุดได้มีการตราพระราชบัญญัติในเรื่องนี้ขึ้นเมื่อ
ค.ศ. 1882 โดยรวบรวมจากคำพิพากษา และวิธีปฏิบัติของพ่อค้าและธนาคาร ด้วยเหตุที่
เพิ่งมีกฎหมายขึ้นเน้นขึ้นมาเช่นนี้ หลักการต่าง ๆ จึงแปลกไปจากของของประเทศฝรั่งเศสบาง
โดยเน้นหนักไปในทางธนาคาร หรือเงินตรา (Banking or Currency theory) มาก
กว่า แต่ส่วนใหญ่ก็คล้ายคลึงกัน และศาลอังกฤษก็อาศัยเทียบเคียงแบบอย่างศาลในภาคพื้น
ยุโรปได้พิพากษาไว้ด้วย ในเมื่อมีปัญหาใหม่ ๆ เกิดขึ้น

โดยเหตุที่ตัวเงินเป็นสิ่งที่ใช้ในการค้าระหว่างประเทศ จึงเป็นที่ปรารถนาอย่างยิ่งที่กฎหมายของประเทศต่าง ๆ ในเรื่องนี้ควรจะลงรอยกัน ใน ค.ศ. 1910 และ 1912 ได้มีการประชุมระหว่างประเทศ เพื่อจัดให้กฎหมายในเรื่องนี้ลงรอยเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ประเทศไทยได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมด้วย ที่ประชุมได้ยกร่างขึ้นเรียกว่า Preliminary Draft of the Uniform Law on Bills of Exchange and Promissory Note Payable to order ซึ่งต่อมาองค์การสันนิบาตชาติได้จัดทำข้อตกลงระหว่างประเทศในเรื่องตั๋วแลกเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงินและเช็คให้ชื่อว่า Convention Providing a Uniform Law for Bills of Exchange and Promissory Note June 7, 1930 กับ Convention Providing a Uniform Law for cheques March 19, 1931 และข้อตกลงเกี่ยวกับการชดกันบางประการ แห่งกฎหมายในเรื่องเหล่านี้ ซึ่งอนุสัญญาเหล่านี้ยังมีผลใช้บังคับอยู่ แต่ประเทศอังกฤษและประเทศไทยมิได้ลงนามในข้อตกลงนี้ด้วย¹

ประเทศไทยกับกฎหมายตัวเงิน

บทบัญญัติแห่งกฎหมายตัวเงินนั้น ประเทศไทยได้บังคับใช้และได้มีการสอนกันมานานแล้ว ดังจะเห็นปรากฏอยู่ตามคำพิพากษาฎีกาเดิม ๆ และคำบรรยายของอาจารย์ในสมัยยังเป็นโรงเรียนกฎหมาย แต่คำพิพากษาฎีกาซึ่งเป็นคำวินิจฉัยของศาลสูงสุด และคำบรรยายของอาจารย์กฎหมายในสมัยนั้น มักจะนำเอาบทบัญญัติกฎหมายอังกฤษมาเป็นหลักในการพิจารณาพิพากษา และอ้างอิงในคำสอน จนกระทั่งต่อมาในวันที่ 1 มกราคม 2467 จึงได้มีพระบรมราชโองการให้ประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ว่าด้วยเอกเทศสัญญาขึ้น อันนับว่าเป็นบทบัญญัติกฎหมายฉบับแรกในประเทศไทย เราที่ได้บัญญัติกฎหมายลักษณะตัวเงินขึ้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ต่อมาได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการตรวจชำระบทบัญญัติ

¹ จิตติ ทิงศมพิสัย, กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยนิติเงินและนิติตัวเงิน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522), หน้า 29.

ดังกล่าวขึ้นใหม่ เพื่อให้ประมวลกฎหมายบรรพน์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะได้มีความเห็นแนะนำจากนักนิติศาสตร์มากหลายที่สมควรให้แก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมแก่กาลสมัยยิ่งขึ้น ฉะนั้นต่อมาจึงได้มีพระบรมราชโองการให้ยกเลิกบทบัญญัติเดิมในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ทั้งหมดโดยให้ใช้บทบัญญัติที่โคตรวจาชำระใหม่แทน ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2472 เป็นต้นไป และยังให้ใช้ชื่อว่า "ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3" ตามเดิม ซึ่งยังคงใช้บังคับอยู่จนตราบเท่าทุกวันนี้

ความเป็นมาของการาวัดตัวเงิน

เมื่อตัวเงินมีกฎหมายของประเทศต่าง ๆ ออกรับรอง และถือว่าเป็นตราสารเปลี่ยนมือที่อาจใช้ชำระหนี้แทนการชำระหนี้ด้วยเงินสด หรือด้วยทรัพย์สินอย่างอื่นแล้ว การใช้ตัวเงินก็ได้รับความนิยมแพร่หลายขึ้นอย่างรวดเร็วในหมู่พ่อค้าวาณิช ผู้เดินทางตลอดจนประชาชนทั่ว ๆ ไป แต่สิ่งหนึ่งที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการแพร่หลายของตัวเงิน นั่นคือ ความมั่นใจของผู้ทรงตัวว่าเขาจะได้รับการใช้เงินตามตัวเงินนั้นแน่นอน เมื่อตัวเงินถึงกำหนดชำระ เพราะถ้ามีความวิตกกังวลว่าเขาจะไม่ได้รับการใช้เงินตามตัวเงินนั้นแล้ว ก็ย่อมจะไม่ยอมรับตัวเงินนั้นแทนการชำระหนี้ด้วยเงินสด หรือด้วยของอย่างอื่นดังกล่าวมาแล้ว การใช้ตัวเงินก็ย่อมจะมีข้อเสาคุดหนุกลงเพียงนั้น ไม่เป็นที่แพร่หลายต่อไป

ด้วยเหตุที่ต้องการให้เครดิตแก่ตัวเงิน เพื่อให้เจ้าหน้าที่จะได้ออมรับชำระหนี้ด้วยตัวเงินนั่นเอง จึงทำให้เกิดมีหลักในเรื่องการค้าประกันการใช้เงินตามตัวขึ้น ทั้งนี้ ก็มาจากหลักความจริงที่ว่า หนี้อันเกิดแก่ตัวเงินนั้นก็เป็นอย่างหนึ่ง เมื่อหนี้เกิดแต่สัญญาอื่น ๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ประกาศ อวยชัย, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วย
ตัวเงิน บัญชีเงินสะพัก (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2515)

ยังมีการค้าประกันได้ หนึ่งอันเกิดแก่ตัวเงินก็ย่อมจะมีการค้าประกันได้เช่นกัน¹ จึงได้หาทางที่จะให้มีการค้าประกันการใช้เงินตามตัวขึ้นในลักษณะต่าง ๆ กันออกไป ทั้งด้านวิธีการในการ เช้าค่าประกันตัวเงินและความรับผิดชอบของผู้เข้าค้าประกันตัวเงินนั้น

วิธีการค้าประกันตัวเงินที่ได้รับความนิยมแพร่หลายมากเป็นพิเศษกว่าวิธีค้าประกันอย่างอื่น ๆ นั้นคือ การอวัลตัวเงิน ตามวิธีการของกฎหมายฝรั่งเศส จนได้รับการตราไว้ในอนุสัญญากรุงเจนีวา อันว่าด้วยตั๋วแลกเงินและตั๋วสัญญาใช้เงิน ปี 1930 บทที่ 4 มาตรา 30, 31 และ 32 ว่าตัวเงินอาจมีบุคคลที่สาม เข้าลงลายมือชื่อการค้าประกันการใช้เงินได้ ซึ่งเรียกว่าผู้รับอวัล ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในเรื่องอวัลก็มีที่มาจากประมวลกฎหมายพาณิชย์ฝรั่งเศส มาตรา 130 เป็นส่วนใหญ่

ประเทศไทยก็รับเอาหลักการอวัลตัวเงินตามอย่างของฝรั่งเศสมาใช้เช่นกัน โดยนำเอาตัวบทกฎหมายมาใช้แทบทั้งหมด เว้นแต่เรื่องการอวัลในเอกสารต่างหาก (Acte séparé) ที่มีใช้ตัวเงินเท่านั้นที่ถูกตัดออกไป แต่อย่างไรก็ดี เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า กฎหมายลักษณะตัวเงินของเรานั้นมีที่มาจากหลักกฎหมายตัวเงินของอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ ฉะนั้น การรับเอาหลักกฎหมายในเรื่องอวัลของฝรั่งเศสมาใช้อย่างกระตั้นหัน จึงก่อให้เกิดปัญหาขึ้นน้อย เพราะทำให้เกิดความไม่สอดคล้องกันระหว่างหลักกฎหมายสองระบบที่ถูกนำมารวมเข้าด้วยกัน จึงเห็นว่าการอวัลตัวเงินนั้นถูกจัดไว้เป็นส่วนที่ 3 ของกฎหมายลักษณะตัวเงินนี้ แยกเป็นต่างหากจากเรื่องอื่น ๆ ฉะนั้น การพิจารณากฎหมายในเรื่องอวัลนี้จึงทำได้ยากและต้องใช้ความระมัดระวังมากเป็นพิเศษ

¹ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 ว่าด้วย ตัวเงิน (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2514), หน้า 88.